

hanem a koplalás és csavargás (az egykori) Knut Hamsuni módra, esetleg ujságárulás valami „mecénás” kegyéből, miközben csomagolópapíron készül a regény, amit persze nem egy tisztesebb kiadó, hanem valami irodalmi kalóz ad ki majd — honorárium nélkül. A magyar irodalomban még sohasem volt olyan nyomor, mint a mai s még nem volt díjazó bizottság sem, amely annyira megtagadta volna alapítója intencióit, mint a Baumgarten-díj: de a szárnyak alá nyulás s a felröppentés pillanata is ritkán volt olyan ígéretes, mint a mai. Ebben a helyzetben azonban a díj elosztásának meggondolása egy kritikusra hárulna. Viszont hol van ez a kritikus, nemcsak a Baumgarten-díj, hanem az egész mai gutgesinnt magyar irodalom körül? A szakállas esztétikai merengésekben kivénült Schöpflin, akit évről-évre díjaz a kuratórium (annak ellenére, hogy a Franklin-könyvkiadó magas fizetésű lektora) a legkevésbé sem az. Nem az Babits sem! Sőt ő még kevésbé, mint az előbbi, aki legalább ítéleteiben megőrzi (mindenesetre csak hivatalnok) objektivitását, míg Babits állandóan öngőzeiben dohog, ha bírál. Bizony szomorú adaléka ez a Baumgarten-díj körüli hálózat a mai magyar irodalomnak. Még vigasztaló, hogy akad karakteres magyar író, a *díjazottak* közt — a neve *Fodor József* (szomorú és mély lírai versek költője,) — aki egy tiltakozó gesztussal visszautasította a néki kiutalt 1000 pengőt, ezzel tüntetve a kitüntetettek megválasztásának módja ellen. Nagyon helyes, hogy ő tiltakozott és nem valamelyik mellőzött! Micsoda jel Budapesten! Legalább olyan feltűnő ebben a mikro-irodalomban, mint amikor Tolsztoj utasította vissza, a Nobel-díjat s a díjjal együtt Stockholm hasonlóan tájékozódni nem akaró és elfogult akadémiáját. Nagyon jól tudjuk, s ezt valaha Babits is tudta, hogy az írás tett a napok kusza fonatában s így hatások eredménye s további kölcsönhatások teremtője: osztály- tudat, -tartalom és-törekvés kifejezője, de sohasem *nem-ismeret* és tájékozatlanság. Ezért talán mégis helyes volna, ha a Baumgarten-díj kuratóriuma leszállana azokból a magasságos szférákból, ahonnan a magyar irodalom nem látszik.

(Méliusz József)

LAPOK, FOLYÓIRATOK

ÚJ ÉVFOLYAM, ÚJ ÓHAJOK A MAGYAR FOLYÓIRATIRODALOMBAN

Századunk „Akárhogy holttányilvánítják is azt a gondolatvilágot, amelyet a *Századunk* — lehet jól, lehet rosszul, de mindenesetre becsülettel képvisel, mégis tovább fog élni, mert sem a szabadság vagy az emberi élet tisztelete, sem a tömegek jóléte vagy a nemzetközi megértés nem szezonárú a társadalmi piacon. — Az utóbbi évtizedekben gombamódra termett folyóiratirodalmat — kevés kivétellel jellemzi a tudásnak és sarlatánságnak, a tehetségnek és tehetségtelenségnek, művészetnek és dilettantizmusnak sajátos keveredése. Zavaros stilsztikába burkolódzva, hol a paraszti népiességgel, hol az alighogy megszületett magyar polgársággal kacérkodva, hol az állandósult reakcióra, hol az áhítózott nacionalista diktatúrára sanditva, tűzik ki céljaikat. — Folyóiratukban látják azt a szilárd pontot, amelyre támaszkodva, mint új Archimedések, ha mást nem, a magyar globuszt sarkából kiforgathatják...” (*Vámbéry Rusztem: Tíz év*).

Szocializmus „Az új esztendőben sok probléma vár megoldásra. Egy dolgot világos: a kérdések nem oldhatók meg másként, mint-hogy vissza kell térni a demokrácia útjára. — A mi számunkra az új

esztendő is csak küzdelmet jelent. A küzdelem előfeltételei kedvezőbbek, mint az elmúlt évben. A fasiszta hullám hanyatlóban van. A fasiszta front szétesése egyfelől, a szocialista front megerősödése másfelől mehozhatja az új esztendőben azokat az eredményeket, amelyeket felkészüléssel, józan megfontolással egy rövid esztendőből elvárhatunk." (Monus Illés: Új esztendő elé...)

A Cél „A magyar munkáskérdésekkel ezelőtt nem nagyon szívesen foglalkoztak minálunk és így nem csoda, ha a magyar munkások százezrei könnyű prédájává lettek a fajidegen zsidó kisebbségnek, amely vezetés címe alatt úgy irányítja a munkásmozgalmat, ahogy ez a szociáldemokrata pártpolitikának illetve a zsidóság érdekeinek a legjobban megfelel." (Káldor Brunó szkv. százados: Dopolavoro vagy Kraft durch Freude.)

„A magyar fajvédelem vezérkarának rajokat kell kibocsájtania, hogy ezek az élő szó, az apostoli munka, nyomtatvány, népgyűlések, előadások, egyszóval a propaganda minden eszközével a társadalom minden rétegébe elvigyék az eszmét. Az eszme magával ragadó ereje pedig új és új harcosokat neveljen, sejtek, csapatok, táborok alakuljanak a tanyavilág mestergerendás házaiban, a faluvég sötét fészkeiben éppúgy, mint a tisztviselőosztály padlásszobáiban, hogy mint valóban és nemcsak nevében faji mozgalom — lebontva magyar és magyar között minden válaszfalat egy vízszintes síkban mozgó igazi népi mozgalmá válják. A második feladat: a már gondolkodásban, felfogásban világszemléletben egyéforrott tömeget militarizálni és azután forradalmasítani..." (F. Papp Zoltán: A magyar fajvédelem új utja.)

Korunk Szava „A történelmi materializmus, az osztályharc, egyáltalán a régi szociáldemokrata ideológia varázsában élő munkásságnak igenis, a mi oldalunkról is el kell érnie mindazt, amit a marxizmus neki joggal ígérhet. Az igazi szellemi szabadság alapján, szabad lélektől-lélekig ható meggyőződés eszközeivel kell ennek a munkásságnak visszahódítását megkísérelni". (Beszélgetés Winter bécsi alpolgármesterrel, a szociális kereszténység apostolával.)

„Szemben fogunk állni minden olyan törekvéssel, mely az autonómiák mellőzésével akarja egyoldalúan szervezni a társadalmat és a nemzetet — amely a keresztény nyugat és a katolikus eszme elmélyítése helyett a barbár kelet internacionálizmusát vagy az új pogány nyugat antiliberalis lepel alatt meghúzódó álliberális csökevényét, a szertelen nacionálizmust kívánja szentelt palást, igazságos jogar és Szent István koronája helyett e sorsüldözött nemzet nyakába ültetni." (Széchenyi György gróf.)

Magyar Szemle „Hogy a nemzeti öntudat ébrentartása és fejlesztése érdekében mit tett a Magyar Szemle, ez akkor vált számomra nyilvánvalóvá, amikor, középiskolás diákokat hallottam vitatkozni az M. Sz. egyik régiebb cikkén. Örültem, hogy az Önök folyóirata már ilyen mélyen beásta magát a magyar társadalomba s büszke voltam rá, hogy én is szerény tagja lehetek a jubiláló Magyar Szemle közönségének." (Levél a szerkesztőségéhez.)

Tanu „Látnoknak hittem magam és csak én voltam vak. Hová rejtőztem most a bölcsek elől? — Mi marad hát a hátralévő időkre? Dolgozni kell, már csak a megbolondulás ellen is. De mit? Mit dolgozunk egyáltalán a szegény magyar-szellem? Amit a halálos beteg, aki nem akar betegségbe süppedni. — Írjuk meg népünk emlékiratát, figyeljük, mint haldokló orvos magán a tüneteket, tanulságul egy nagy néppathológia számára vagy vágjuk el magunkat a testtől s emelkedjünk fel az örökhöz, mint a görögség Platon korában." (Németh László: Magyarok Romániában.)

Válasz „Sajnos, mivel nagyon kevés a politikai érzékem, nem tudnék olyan taktikai módszert ajánlani, ami a szocializmus politikai győzelméhez vezetne. De ha tudnék is, ilyen orvosszert, mit használna az a mai magyarországi mozgalomnak? Ha azonban a szocializmusnak — hogy Széchenyies szóval éljek — közgondolkodását meg tudnók változtatni s újfajta magatartást kialakítani a történelemmel szemben, lehetetlen, hogy az így korába és környezetébe visszatálált szocialista szellem ne lelné fel a korának és környezetének legmegfelelőbb hadviselést.” (*Vas István: Válasz egy szocialistának.*)

Fegyver *Itt sunyi senkik reformot hazudnak
és gátat vetnek minden igaz utnak*

*Ki itt a nép igaz javát akarja,
annak tetemét már avar takarja*

*Mint veszett eb, vesszen meg minden ember,
ki az igazzal szembenézni nem mer.*

Marconnay Tibor (Leszámolás)

Egészségpolitikai Szemle „Az elmúlt év az egészségpolitika, az egészségvédelem éve volt, mert úgy a törvényhozók fórumain, mint a sajtóban, de épp úgy a legkülönbözőbb magántársaságokban és egyesületek ankétjain domináltak az egészségpolitika körébe vágó beszédek, előadások, felszólalások és viták. Az ország hangos volt az „egészség-től. — Viszont aránylag keveset foglalkoztunk szociálpolitikai kérdésekkel az elmúlt évben. Reméljük, hogy az általunk elképzelt bio-szociálpolitika kifejtésére elég alkalmunk lesz a jövő évben és ki fogjuk tudni elégíteni azokat a mosolyokat, amelyekkel ma még találkozunk, ha biopolitikáról beszélünk.”

Munkaügyi Szemle „Vegyék tudomásul: a legsötétebb reakció még nem, sőt egyáltalában nem faszizmus vagy hitlerizmus.

Egyet mindenestre megtanulhatnak éppen a hitleri programpontok szótárából: Gemeinnutz geht vor Eigennutz!” (*Kovrig Béla: Igen-nem?*)

Magyar Középiskola „A tanulónak tudnia és mélyen átéreznie kell azt, hogy iskolai munkáit szorgalmasan végezve Isten akaratát teljesíti, Istennek szolgál; továbbá, hogy az Istennek, a szülőnek, a hazának joga van elvárni tőle, hogy a tanulás nagy munkáját jól és egész odaadással végezte és hogy e jognak őbenne a szoros állapotbeli kötelesség felel meg, amelyet, ha elhanyagol, jó ember nem lehet. Ezt a szilárd alapot rendszeren a jó házinevelés rakja le; folytatja, esetleg pótolja és betetőzi az iskola.” (A szorgalomra nevelés.)

Tükör „Az új év küszöbén új rovattal bővül a Tükör. — Uj rovatunk címe a régi görög költőt, Hesidiost idézi, aki *Munkák* és *Napok* című verses művében ugyszólván Homerossszal egyidőben, a görög történelem és irodalom hajnalán megszabta az emberi munka és kezdeményezés irányait és megszabta a napokat is, amelyeken szerencsésen kezdhető meg valamely tevékenység. Uj rovatunk ugyanezt a címet viseli és egyuttal vállalja ezt a görög örökséget,” (A szerkesztőség közlése.) (M. T.)

A KORUNK HÍREI

Ezen a helyen is köszönjük Miron R. Paraschivescu kollegánknak, amiért jelen számunk eredeti román kézíratai egyrészének megszerzésében segítségünkre volt.

ROMÁNIAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!
Megkértük és megbíztuk Szabó László unat a „lap előfizető” szerzési munkájának a vezetésével.